

V svet koliščarjev in barja – izlet, poln narave, zgodovine in pristnega doživetja

RK in DU Lesce sta za svoje prostovoljce 24. septembra organizirala izlet. Tako se je v zgodnjem jutru zbralo 50 vedoželjnih izletnikov, ki so se pod vodstvom našega odličnega in izkušenega vodnika Stojana Rezarja podali na raziskovanje enega najstarejših načinov bivanja na Slovenskem – življenja koliščarjev na Ljubljanskem barju.

Hiša narave in kolišč – Morostig

Na Igu nas je toplo sprejel muzejski dvojec Janja in Igor, ki sta nas vodila skozi Hišo narave in kolišč – Morostig. Že sam center, sodobno urejen in prepleten z interaktivnimi vsebinami, nas je popeljal v svet predzgodovinskih koliščarjev in edinstvenega ekosistema barja.

Pred vstopom v muzej nas je pozdravila fontana s posebnim kipom, ki je takoj pritegnil našo pozornost – ženska figura s ptičjo glavo. Enako upodobitev v manjši velikosti smo kasneje videli v eni izmed koliščarskih hiš. To potrjuje, da so koliščarji imeli že močan občutek za umetnost in simboliko. Verjetno je šlo za duhovni simbol ali predmet verovanja, ki priča o tem, da njihovo življenje ni bilo le golo preživetje, ampak tudi iskanje pomena in izražanje vere v naravo.

V notranjih prostorih muzeja smo spoznali bogastvo barjanske narave in kulturo kolišč. Posebej nas je navdušila predstavitev življenja ljudi pred tisočletji – kako so lovili, kuhali, se oblačili in gradili svoja bivališča na vodi. Interaktivni prikazi in makete so poskrbeli, da je vse skupaj oživel pred našimi očmi.

Pot skozi barje do kolišča

Po uvodnem delu smo se podali po tematski poti Morostig, ki vodi iz centra Iga skozi barjansko krajino vse do koliščarskega naselja – muzeja na prostem. Teren je mešan: makadamske poti, poljske poti in leseni podesti.

Ob poti sta nas vodnika opozorila na značilne rastline barja - med drugim tudi na rastlino s simpatičnim imenom "močvirski aspirin". Ima značilen sladkast okus zaradi vsebnosti salicilatov. V starih kulturah, vključno s koliščarji, so jo uporabljali za slajenje pijač (npr. medice), za izboljšanje okusa jedi pa tudi za zdravilne namene (proti vročini in bolečinam).

Spoznali smo še mnoge druge posebnosti tega edinstvenega mokrišča, kjer narava še vedno piše svojo zgodbo.

Koliščarsko naselje in pogled v preteklost

Na koncu poti nas je pričakalo rekonstruirano kolišče. Na sotočju Ižice in Želimeljščice so postavljene tri ponazoritve koliščarskih hiš na kolih, z rekonstrukcijo njihovih načinov bivanja.

Hiše so zgrajene iz materialov, kot so šibje, glina, slama in drugi naravni materiali, kot so jih uporabljali koliščarji. V kolibah so prikazane dejavnosti kot so lončarstvo, tkanje, metalurgija, lov ter vsakdanje življenje.

v začetku omenjena figura – ženski lik s ptičjo glavo.

Vsi razstavljeni predmeti so replike, originali se hranijo v Narodnem muzeju Slovenije, nekaj pa tudi v drugih znanstveno-raziskovalnih ustanovah.

V vodi pod eno od koliščarskih koč se vidi drevak – to je čoln, izdolben iz enega samega drevesnega debla. Izdelava drevaka ni bila enostavna. Najprej so izbrali veliko drevo, najpogosteje hrast ali lipovec, odstranili so lubje in začeli deblo dolbsti, najprej z ognjem in potem z orodjem iz kamna, šele kasneje s kovinskimi orodji. Ko je bila notranjost dovolj izdolbena, so površino zgladili, da je bila plovna. Ta detajl nas je še posebej očaral in povezal z življenjem, ki se je tukaj odvijalo pred več kot 5000 leti.

Obisk cerkve sv. Mihaela v Črni vasi

Po ogledu koliščarskega naselja smo se z avtobusom odpravili še v Črno vas, kjer smo si ogledali cerkev sv. Mihaela, mojstrovino arhitekta Jožeta Plečnika. Posebna arhitektura, uporaba preprostih materialov in simbolika nas niso pustile ravnodušne. Cerkev je bila sicer zaprta in nismo mogli videti notranjosti, a je bila že zunanost dovolj impresivna. Postavljena je na območju z zelo mehko in vodnato podlago, ki je svojevrsten dokaz iznajdljivosti in poguma v arhitekturi. Notranjost pa nam je lepo opisal Stojan.

Kosilo in zaključek v Lescah

Izlet smo zaključili s prijetnim druženjem ob okusnem kosilu v restavraciji Center v Lescah. Telečja obara z ajdovimi žganci, povrhu pa še sladica, dobra volja, druženje in obujanje vtisov... Bilo je nadvse zanimivo in navdihujoče doživetje.

Hvala DU in RK za organizacijo izleta, Stojanu, Janji in Igorju za izvrstno vodenje, vsem udeležencem pa za prijetno vzdušje. Ko se prepletajo zgodovina, narava in druženje, nastane nekaj resnično posebnega – dan, ki ostane v spominu.

Zapisala: Ivanka Korošec